

Romano hangos

13.

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 14 • ČÍSLO 8 • VYŠLO 20. ČERVNA 2012

zprávy

BRNO – Dne 14. června zemřel v Nemocnici Milosrdných bratří bývalý disident Jaroslav Šabata. Významný politolog, do poslední chvíle působící na katedře politologie MU v Brně, ministr vlády Petra Pitharta, velký přítel Romů i mnoha lidí kolem redakce Romano hangos a Muzea romské kultury, jeden z mluvčích Charty 77.

HURBANOV – Jedenapadesátiletý městský strážník 16. června mimo službu zastřelil nelegálně držanou zbraní tři lidi a dva těžce zranil. Všechny oběti hrůzného činu byli členové rozvětvené romské rodiny. Vrahem byl Milan Juhász. Přijel k domu rodiny na Komárenské ulici a okamžitě začal střílet. Po činu odjel k domu primátorky Hurbanova, která nebyla přítomna. Sedl si před garáž a s pistolí u hlavy vyhrožoval, že spáchá sebevraždu. Byl obklíčen speciální jednotkou policie, které se po dvou hodinách vyjednávání vzdal. Juhász byl náčelníkem městské policie a v minulosti nikdy neprojevoval žádné sklony k násilí.

OLOMOUČ – Josef Jařab, bývalý rektor olomoucké Univerzity Palackého, obdržel Cenu Františka Palackého za vynikající výsledky, kterých dosáhl ve vědě a kultuře. Cenu dostal na své domovské univerzitě. Pro zajímavost uvádíme, že Josef Jařab je otcem bývalého ředitele kanceláře Rady vlády pro záležitosti Romů. Manželka Josefa Jařaba byla ženou, která podporovala romskou kulturu a stála za řadou projektů směřujících k pozvednutí úrovně vzdělávání romských dětí na české škole, stejně jako vydavatelkou a autorkou mnoha publikací v tomto tématu.

(www.romea.cz, kh)

Nechte se také unést kouzlem fotografií Kamily Berndorffové ze současné Indie

Foto: Muzeum romské kultury, Lenka Grossmannová

BRNO – Muzeum romské kultury zve na fotografickou výstavu Kamily Berndorffové – Obřady a rituály Indie, jejíž vernisáž se uskutečnila 14. června.

Fotografie Kamily Berndorffové zavádějí diváka do současné Indie. Ačkoliv je dnes Indie moderním sekulárním státem, hraje zde mytologie promítnutá do každodenně se opakujících rituálů stále podstatnou roli. Kamila Berndorffová tuto realitu zachycuje ve svých fotografiích. V centru její pozornosti stojí především různé polohy hinduismu a jeho praktická forma v každodenním životě.

Jeho barevnost, expresivita a exotičnost vzdálená tradicím západní kultury zaujme návštěvníky výstavy na první pohled. Kamila Berndorffová (1957, Blatná) působí jako reportážní a dokumentární fotografka. Stěžejní náměty její tvorby představují Indie a žena v islámské společnosti. V létě žije Kamila Berndorffová v jihočeské Blatné, zimu tráví již od roku 1998 v Indii, kde soustavně tvoří rozsáhlý dokument o životě a proměnách tamní společnosti. Svá díla tvoří na místech, která nejsou zatížena turismem. V posled-

ních letech kromě Indie dokumentuje také život žen v Sýrii nebo vytváří snímky blízkí se módní a inscenované fotografii. Role modelek se zde ujímají její dcera a neteře.

Kamila Berndorffová se každoročně účastní Czech Press Photo (oceněna v letech 2007 a 2009). Od roku 2006 organizuje Blatenský fotofestival, který se koná každoročně na přelomu září a října.

Vernisáže se zúčastnila samotná autorka, která návštěvníkům poutavě vyprávěla příběhy vztahující se k jednotlivým fotografiím a k její-

Pokračování na str. 5

z obsahu

Zemřel Jaroslav Šabata

Ohlédnutí za disidentem z Brna

strana 3

Koalice proti Emmerové

Raději integraci, a ne udržování „praktických škol“

strana 3

Klára Samková: jde to

Anketa o „romském“ zmocnění

strana 4, 5

Klára Lalonika Procházková: Dala bych si ještě Kubu

„Rodiče pocházejí z Prahy, oba jsou Romové vlastně jen napůl,“ začíná popisovat svůj „rodokmen“ šestnáctiletá Klára Procházková z Prahy. Obě její babičky – Romky – přišly ze slovenského Bardejova, ale dědové byli Češi. Klářina matka je učitelka, otec se vyučil instalatérem, ovšem pracuje v bezpečnostní agentuře. „Jasně že všichni zpívat umíme a taky často zpíváme, ale žádná super muzikální rodina s vlastní kapelou nejsme,“ vraští trochu obočí „poloromka“ z Prahy nad stereotypní otázkou, kterou v souvislosti se svým romstvím slyší asi pořád dokola.

Klára vyrůstá se dvěma sestrami (26 a 23 let) a jedním bratrem

(28 let). Starší sestra, vyučená prodáváčka, je na mateřské. Druhá, pedagogická asistentka, teď práci nemůže sehnat, bratr obsluhuje kamerový systém v pražském obchodním domě. „Dohromady si rozumíme. Ale jsem nejmladší, občas mě štvě, že si nemůžu ještě vydělávat a sourozenci už ano, no a někdy si berou moje oblečení,“ mračí se, ale jen mírně, Klára.

Její otec romsky neumí, matka ano, ale doma romštinu Procházkovi nepoužívají. V dětství tvořili „kamarády“ Kláře hlavně její početní příbuzní „z obou stran“, zná tedy romské i neromské prostředí a takové kontakty do obou světů má dodnes. Základní školu tahle „po-

loviční Romka“ navštěvovala v Praze na ulici Grafická, a od 1. do 9. třídy zde měla za spolužáky převážně Romy. Většinou se všemi, Romy i Neromy stejně jako s učiteli, vycházela dobře, nesetkala se s žádnou diskriminací, šikanou ani s rasisty. „Jen kluci měli občas záchvaty,“ upřesňuje.

Dívku s přezdívkou Lalonika nejvíc bavila matematika, literatura, výtvarka a tělocvik. Po ZŠ se rozhodla pro obor aranžérství na středním odborném učilišti, kde chce uplatnit svou představivost a fantazii. Co se týká hudby, budoucí aranžérka poslouchá z „obou světů“ od každého něco, líbí se jí „každá hudba, při které se dá dobře

tancovat – latino, hip-hop a samozřejměv romská hudba“. Její koníčky jsou tanec, smích a focení, vypočítává. Tanci se Klára věnuje od pěti let. „Ale zas tak moc na nějaké diskotéky nebo do klubů nechodím,“ ubezpečuje.

Taneční soubor, kam tahle 16letá Romka chodí pravidelně už osmým rokem, nese název Cigáni jdou do nebe. Dá se v něm zažít i legrace. Třeba v Mladé Boleslavi. Na festival, kde Klára se souborem vystupovala, přijeli účastníci z vícero zemí. „Nedorazily tam jihoafrické modelky, tak se narychlo sháněla náhrada. Najednou jsme se na pódiu ocitli my. Byl to úplně jiný pocit.“ Pokračování na str. 7

zaznamenali jsme

BÝCHORY – Teprve nedávno byla u městského soudu v Praze projednávána záležitost žhářského útoku čtveřice obžalovaných v Býchozech na Kolínsku, při kterém útočníci vhodili hořící louč do domu obývaného Romy. Byli obžalováni z těžkého ublížení na zdraví s rasovým podtextem. Žháři popírají rasový podtext, ačkoliv svědkové je usvědčují z provolávaných rasistických hesel. Řekli, že na jejich čin měl vliv alkohol, což mělo vyznít jako omluva, značně neurčitá. Sami tento čin s odstupem času hodnotí jako shodu hlouposti a nerozváženosti. Stalo se loni v červenci.

PRAHA – Premiér Petr Nečas přijal 11. června delegaci Romů z Celostátní asociace Romů. Ti požadují zřízení funkce vládního zmocněnce pouze pro Romy. Premiér se k tomuto návrhu tvářil nepříliš vstřícně s poznámkou, že tuto cestu vláda nesleduje. Navrhoval nacházet vzory úspěšných Romů a uvádět do života projekty ve vzdělávání.

PRAHA – Během jednoho roku se zdvojnásobil počet mladých lidí, kteří po škole ještě nikdy nepracovali. Zatímco v roce 2010 šlo o 7 600 lidí, vloni jich bylo již 15 700. U vysokoškoláků se počet zvýšil pouze o 100, u středoškoláků o 1 700 a u základního vzdělání o 3 500. Těch, kteří nepracují již více než osm let v roce 2011 asi 31 600. Proti roku předcházejícímu je to o 11 600 uchazečů o práci více.

PRAHA – Milion lidí si musí na úřadech práce vyzvednout sKartu. Platí to pro všechny, kteří od státu dostávají nějakou sociální dávku s výjimkou důchodu a nemocenské. Dostanou od úřadu práce písemnou výzvu, aby si vyzvedli tzv. sociální kartu. Získají potřebné informace, jak s kartou nakládat a obdrží PIN kód. Kartou si každý vyzvedne příslušnou sociální dávku. Tím přestane doručování dávek poštovní poukázkou. Záležitost vejde v platnost v průběhu srpna až prosince. Neplatí pro příjematele důchodů a nemocenské.

PRAHA – Prezident Václav Klaus vetoval novelu, která by úřadům umožnila uložit za vybrané opakované přestupky až tříměsíční zákaz pobytu. Podle něj je poslanecká předloha nedomyšlená, zjevně populistická, lze ji zneužít a možná je i protiústavní.

Hlavní autorku předlohy, někdejší chomutovskou primátorku Ivanu Řápkovou (ODS), rozhodnutí prezidenta mrzí. Vyjádření o populismu označila za až urážlivé, s mnohými argumenty uvedenými v Klausovu stanovisku Řápková nesouhlasí. „*Pokud poslanci mají zájem, aby se špatná bezpečnostní situace v našich městech začala řešit, tak zákon podpoří,*“ řekla poslankyně. K přehlasování veta se musí ve sněmovně najít 101 hlasů. Proti předchozímu vetu Senátu hlasovalo 105 poslanců.

ŠTRASBURK – Evropský soud pro lidská práva rozhodl, že Slovensko musí zaplatit mladé Romce odškodnění ve výši 25 000 eur (640 000 Kč) za nelegální sterilizaci a náhradu soudních výloh ve výši 5 000 eur (128 000 Kč). Jméno ženy nebylo zveřejněno. Ví se však, že v době, kdy byla sterilizována, byla nezletilá. Již před tím ji slovenská vláda odškodnila částkou 40 000 korun, nikoliv dobrovolně, nýbrž na základě rozhodnutí soudu. S tím se poškozená nespokojila a podala žalobu k Evropskému soudu. Tento soud rovněž přiznal odškodnění skupině Romů z Popradu.

Devět stěžovatelů dostane dohromady 55 000 eur (1,4 miliony korun) za to, že slovenské úřady dostatečně nevyšetřili útok na Romy. Skupina maskovaných pachatelů zaútočila před deseti léty na romskou osadu u Popradu, vnikla do bytů a ničila vybavení. Bylo zraněno několik lidí. Policie případ odložila, protože pachatelé nebyli odhaleni.

BRNO – Šance Romů získat vzdělání jsou nízké. Toto je závěrečné hodnocení ombudsmana, které je podepřeno jím vyvolaným a provedeným průzkumem na praktických školách a zjištěním, že je v nich nepřiměřeně vysoké procento romských žáků.

Na adresu kritiků, kteří tento průzkum kritizují, zejména z Asociace speciálních pedagogů (Jiří Pilař), řekl: „*Mám potřebné kompetence k tomu, abych takový průzkum provedl. Realizace tohoto průzkumu je zcela důvodná a běžně používaná v zahraničí. Dostál jsem své povinnosti, uložené mi zákonem, a předložil relevantní sociologická data a právní hodnocení. Je nyní věc exekutivy, jak s těmito výsledky naloží. Metoda „vizualizace“, která je mi vyčítána, vůbec neexistuje. Jde o smyšlený termín. Na žáky ve zkoumaných školách bylo nahlíženo očima majoritní společnosti. Míra rozčilení nad tím vším je zarážející.*“

TANVALD – Střelec, který v Tanvaldu na Silvestra zastřelil jednoho Roma a druhého těžce zranil, prý jednal v nutné sebeobraně. Rozhodlo tak státní zastupitelství. Tímto rozhodnutím bylo stanoveno, že věc nebude projednávána u soudu. Při tom celá záležitost provází řada nejasností a nevysvětlených momentů, které by mohly být řádně objasněny jedině soudem. Pokud poškozené nepodají námítky např. v podobě stížnosti pro porušení zákona, věc bude odložena s pachutí, že střílení na lidi je považováno za nutnou sebeobranu, aniž jsou zkoumány náležitě všechny okolnosti případu. Jsou-li nejasnosti, má rozhodovat soud.

Připomínáme, že redaktor RH Karel Holomek podal řadu výhrad vůči státnímu zastupitelství, které byly předány Generální inspekci. Jako nezúčastněnému mu však zástupce Generální inspekce odpověděla, že je na místě nezabývat se odpovědí a šetřením na jeho konkrétně položené dotazy. Nejzávažnější výhradou Karla Holomka bylo, že rekonstrukce činu byla provedena jednostranně bez účasti druhého postřeleného útočníka, který účast na rekonstrukci odmítl. Pointou na celé záležitosti je, že rekonstrukci prováděla Lenka Bradáčová, známá z kauzy Rath, kterou úspěšně dovedla do konce. (www.romea.cz, kh)

Romský mentor aneb Odpoledne nabitě radostí...

PRAHA – Ve čtvrtek 14. června se uskutečnilo závěrečné vystoupení dětských skupin zapojených v tomto školním roce v projektu Romský mentor, organizované sdružením Romea. Skupiny se pod vedením romských umělců a pedagogů v průběhu školního roku věnovaly různým druhům uměleckých činností.

Slavnostním odpolednem, které se za podpory Městské části Praha 14 konalo v Kulturním domě KVIZ, zúčastněné provázela moderátorka Jarmila Balážová. Po přivítání dětských účastníků projektu, mentorských dvojic, rodičů a dalších hostů se přítomní zúčastnili hudebního workshopu se zpěvačkou Pavlínou Matiovou. Píseň O happy day rozezpívala přítomné bez rozdílu věku. Následně proběhlo představení jednotlivých skupin a jejich práce konkrétním mentorem či pedagogem. Pak jsme si už mohli vychutnat vystoupení dětí.

Výtvarníci ze ZŠ Letohradská na z Prahy 7 s mentorkou akademickou malířkou Ladislavou Gažiovou představili výstavu výtvarných prací. Vlastní časopis a výtvarné práce vystavily také děti z kladenské ZŠ praktické v Pařížské ulici. Módní návrhář Pavel Berky uvedl přehlídku modelů, které si děti za pomoci mentora a pedagoga navrhly a ušily. Kromě módní přehlídky děti předvedly i ukázky několika druhů tanců od tanga po čardáš. Skupina Malu Monte spojila různé prvky dramatického umění a předvedla dramatické scénky plné tance, napětí a zpěvu. Atmosféru dobarvovaly i různorodé kostýmy a společnými silami vyrobené kulisy.

V druhé polovině vystoupily děti z Církevní ZŠ a MŠ Přemysla Pittra v Ostravě. Recitoval na počest zesnulého spisovatele Vlada Oláha uvedly písní a pak jsme se již mohli poslouchat do autorových básní, které skupina nahrála. Skupina předvedla

i taneční vystoupení. K energickému rozproudění atmosféry přispělo umělecké pásmo klubu Romaňi giří z Chomutova. Malí hudebníci i přes velkou trému perfektně rozproudili diváky. Žáci ze ZŠ praktické ve Slaném bravurně nacvičili muzikálové představení s názvem O Julině a Markovi. Děti předvedly skvělé pěvecké a dramatické výkony a dokázaly diváky rozveselit i dojmout. Na závěr si všichni společně zazpívali píseň O happy day.

Děti svou účastí podpořili nejen zástupci Open Society Foundation a Nadace Presley Ridge, ale kupříkladu i Michaela Marksová Tomínová, stínová ministryně ČSSD pro lidská práva a rodinu. Do projektu se ve školním roce 2011/2012 zapojilo devět subjektů (školy, neziskové organizace a charita), které spolupracovaly s deseti romskými umělci a profesionály.

Iva Hlaváčková

Koordinátorka projektu, Praha.

Romodrom se prezentoval na akci Poznejme se navzájem

HRADEC KRÁLOVÉ – V pátek 8. června se královéhradecká pobočka sdružení Romodrom zúčastnila akce Královéhradecké asociace nevládních neziskových organizací Poznejme se navzájem.

Cílem akce bylo zvýšit informovanost veřejnosti a uživatelů sociálních služeb o nevládních neziskových organizacích a službách, které poskytují, a zlepšit vzájemnou komunikaci mezi poskytovateli sociálních služeb.

Návštěvníci akce měli možnost ochutnat tradiční romský chléb zvaný marikl'a s medem i bez. Pro mladší děti připravil Romodrom romské pohádky a kreslení. Zájemci si odnesli noviny Romano hangos a letáky a brožury Občanského sdružení Romodrom. (mj)

Na Hrádek do říše pohádek

HAVÍŘOV – Poslední (šestý) víkendový pobyt připravený pro žáky Základní školy Jarošova v Havířově se uskutečnil ve dnech 1.–3. června.

Pobyty se na turistické chatě Hrádek u Jablunkova zúčastnilo deset dětí. Společně s pedagogy a školním psychologem pak od so-

botního odpoledne prožili i s rodiči příjemný víkend plný her a zábavy.

Šárka Zapalačová

Pedagogická asistentka.

Jaroslav Šabata už není s námi

Ve čtvrtek 14. června zemřel v Brně Jaroslav Šabata, politik, filosof a politolog. Velká osobnost velké i malé politiky, zastánce Romů a přítel mnoha lidí kolem Muzea romské kultury i Společenství Romů na Moravě.

Vysokoškolský učitel na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně do poslední chvíle, bývalý ministr v Pithartově vládě, v době normalizace mluvčí Charty 77 a vězeň svědomí v trvání sedmi let...

V sobotu 23. června se s ním veřejnost rozloučila v brněnském Městském divadle. Přišla sem

spousta jeho přátel i osobností politického a kulturního života. Bě-

hem tohoto aktu předal polský velvyslanec dceři Jaroslava Šabaty Anně Šabatové nejvyšší polské vyznamenání in memoriam jako ocenění jeho zásluh o rozvoj česko-polských vztahů.

Tím dostala tak trochu morální políček brněnská radnice, která nikdy nedokázala ocenit tohoto velkého Brňana, a že k tomu měla čas nejméně 20 let.

Tím více si vážíme práce i úsilí tohoto vzácného demokrata my, obyčejní občané města Brna i dalších měst republiky, kde všude Jaroslav zanechal svoji stopu.

Karel Holomek

Nešťastné rozhodnutí státního zástupce v případě Tanvald

Dozvídáme se, že případ střelce z Tanvaldu, který usmrtil na Silvestra jednoho člověka a druhého zranil, je odložen. Šetřením policie, hodnocením důkazů a tvrzením svědků se prokázalo, že střelec jednal v nutné obraně. Tak se stalo, že případ nepůjde k soudu. Od počátku se v případě objevovalo plno nejasností a dohadů, rekonstrukce byla provedena jednostranně bez účasti jedné strany, která účast odmítla, totiž onoho zraněného mladého Roma. Není také jasné, zda střelec neměl blízké kontakty na policii a zda šlo o nestranné rozhodování. Neříkal bych to, kdyby český stát právě pro toto stranické rozhodování orgánů činných v trestním řízení neplatil poku-

ty do Evropské pokladny na základě rozhodnutí evropského soudu i pro jiná pochybení – a že jich už bylo!

Nemám pražádného důvodu, už s ohledem na tato pochybení, projevat důvěru v tomto případě. Sám jsem na jednom takovém případě měl účast a byl jsem přesvědčován státním zástupcem i inspekcí policie o tom, že nedošlo k pochybení. A došlo, jak se později ukázalo.

V takových případech bych považoval za rozumné, aby o tom, co je a co už není nutná obrana, rozhodl soud. Tak to má být vždy, když někde existuje nějaká pochybnost. Jedině soud ji dokáže nestranným rozhodováním odstranit. Zejména když tu šlo o smrt člověka.

Doufám, že příbuzní podají stížnost pro porušení zákona, což by mohlo vést k soudnímu projednávání.

Jsem o pochybeních přesvědčen, protože jsem v rámci podání státnímu zastupitelství v tomto případě vyslovil řadu konkrétních dotazů. Ani na jeden mi nebylo odpovězeno ani ze strany pražské Generální inspekce, kam mé dopisy doputovaly. Důvod: nebyl jsem účastník a nemám právo se dotazovat. Tím mé podezření ještě stoupl. Na našich ulicích se střelí jako na Divokém západě. Je zarážející, že oběti jsou vesměs Romové. Pochybení orgánů činných v trestním řízení se zásadně neprokazují!

Karel Holomek

Koalice Společně do školy podporuje názor Anny Šabatové

Koalice Společně do školy se připojuje k článku Anny Šabatové Do české školy nejlépe společně, který napsala pro šesté číslo letošního ročníku čtrnáctideníku Romano hangos jako reakci na úvahu poslankyně za ČSSD Milady Emmerové Zvláštní školy: k čemu nás přivedl rozsudek ze Štrasburku (úvaha vyšla ve čtvrtém čísle tamtéž).

Podle Anny Šabatové vykazuje text MUDr. Emmerové věcné neznalosti, obsahuje naivní úvahy, ale i nebezpečné předsudky. Docentka Emmerová podle autorky ignoruje poznatky mezinárodních výzkumů i příklady dobré praxe na úrovni systémů i jednotlivých škol (včetně českých), které již více než deset let přesvědčivě ukazují, že vzdělávání může být společné i velice efektivní zároveň a že nejúspěšnější systémy jsou dokonce právě ty, které rozdělení populace podle výkonu oddalují do co nejpozdějšího věku, například po šestnáctém roce věku. Milada Emmerová reprodukuje některá ideová východiska části laické i odborné veřejnosti, která se úporně brání opatřením, jež by odstranila diskriminaci romských dětí v přístupu ke vzdělávání. Otevřeně přitakává zařazování romských dětí do základních škol praktických.

Nepřímou diskriminaci v přístupu ke vzdělávání z důvodu etnické příslušnosti, které se dopouštějí orgány zapojené do rozhodování o zařazení žáků do speciálního vzdělávání, potvrdil i výzkum etnického složení žáků bývalých zvláštních škol veřejného ochránce práv. Podle jeho výsledků, zveřejněných 6. června 2012, tvoří romské děti 32 % žáků základních škol praktických. Podíl romské populace se přitom v České republice pohybuje

v rozmezí 1,4–2,8 % obyvatel. Koalice Společně do školy považuje tuto situaci za alarmující. Jejím hlavním cílem je podpora inkluzivního vzdělávání, přičemž se v jeho rámci specificky zabývá právě problematikou romských dětí. Situaci, ve které 32 % romských dětí navštěvuje školy pro lehce mentálně postižené, pokládá koalice za zcela neúměrnou.

Postoj paní poslankyně Emmerové není bohužel ničím ojedinělým – s podobnými názory podporujícími zachování praxe segregovaného školství se koalice velmi často setkávala i během cyklu kulatých stolů na téma inkluzivního vzdělávání, které pořádala v první polovině letošního roku ve čtyřech krajích ČR. Zneklidňující je především skutečnost, že tyto postoje mnohdy zastávají ředitelé a pedagogové, tedy odborníci, kteří s romskými dětmi každodenně pracují.

Okolo inkluzivního vzdělávání panuje mnoho někdy účelově udržovaných mýtů, které je potřeba uvádět na správnou míru. Principem „inkluzí“ je snaha vyjít ve škole vstříc všem dětem a každému z nich nabídnout takové podmínky, aby mohlo co nejvíce rozvinout svůj vzdělanostní potenciál. Je potřeba si uvědomovat, že z inkluzivního vzdělávání profituje každé dítě, nejen děti s jakýmkoliv typem znevýhodnění.

Zanedbatelné nejsou ani ekonomické důsledky diskriminační praxe romských dětí v českém vzdělávacím systému – už v roce 2008 přinesla analýza Světové banky zjištění, že nižší uplatnění sociálně vyloučených Romů na pracovním trhu působí státnímu rozpočtu roční ztrátu ve výši nejméně 16 miliard korun. K hlavním příčinám při-

tom patří právě diskriminace ve vzdělávání.

S mýty okolo inkluzivního vzdělávání je třeba efektivně bojovat rukou v ruce s podporou škol, které o inkluzivní vzdělávání stojí, ať již mají v tomto směru zkušenosti nebo by chtěly začít, ale často přesně nevědí, jak na to. Členové koalice Společně do školy mají k dispozici řadu příkladů dobré praxe a realizovaných projektů, ať už jde například o Step by Step ČR či IQ Roma Servis a jejich projekty včasné péče, Ligu lidských práv a její projekt Férová škola, Slovo 21 a jeho projekt na podporu romských žáků a studentů v dalším vzdělávání nebo sdružení Romodrom, současného koordinátora koalice, který pracuje i v dalších projektech, například Romodrom pro vzdělání nebo oblasti včasné a rané péče.

Koalice Společně do školy je zastřešující institucí 17 nevládních neziskových organizací, které působí v oblasti vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí. Jejím posláním je prosazování rovného přístupu ke vzdělání romských dětí v návaznosti na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku z roku 2007 v případě D. H. a ostatní versus Česká republika.

Obecnějším záměrem koalice, jejíž členská organizace uskutečňují vzdělávací projekty, výzkumy a analýzy, je přispět k desegregaci českého vzdělávacího systému postupným odstraňováním administrativních překážek v procesu inkluzivního vzdělávání s dopadem na znevýhodněné děti a napomoci tak uplatnění principu rovných příležitostí pro všechny děti bez ohledu na jejich barvu pleti, původ či společenské postavení.

Koalice Společně do školy

komentář

Co se zmocněncem

KAREL HOLOMEK

V pondělí 11. června přijal premiér romské představitele z Celostátní asociace Romů v ČR vedené Vladimírem Galbavým a Stanislavem Danielem.

Ti vyslovili požadavek, aby byla zřízena funkce vládního zmocněnce pro Romy. Nemělo by jít o další úřednickou funkci bez pravomocí podřízenou stávající vládní zmocněnkyni. Podle návrhu Romů by měl mít zmocněnec k dispozici vlastní „miniúřad“ pracující na Úřadu vlády ČR.

Premiér připustil, že jde o myšlenku hodnou zamyšlení, ač jedněmi ústy prohlásil, že ministr pro romské záležitosti není cesta, kterou by vláda šla.

Je třeba připomenout, že vláda již nejméně deset let má k dispozici Radu, složenou z jedné poloviny z romských osobností, které v tomto směru patří mezi vzory úspěšných Romů, po kterých volá pan premiér. Premiér této Radě vlády pro romské záležitosti dokonce sám předsedá.

Tady se řeší a navrhuji věci, které v podstatě vláda nikdy nepřijala a neřídila se jimi. Byl jsem autentickým svědkem tohoto počínání. Premiér má své a jiné poradce, ale ti stojí zcela zřetelně na opačné straně.

Z dostupných informací není známo, zda při tomto sezení byly hledány i jiné cesty k řešení problematiky, která se stala neuralgickým bodem celé společnosti. Podívejme se na návrh zmíněné Asociace a na jeho šance k uskutečnění, ale hlavně na to, co by skutečně přineslo nějaký konkrétní pokrok, a zda takový podobný krok je na pořadu dne.

Jsem dalek toho, abych zpochybňoval legitimní úsilí této současné aktivity a budu stát na její straně i v případě, kdy jsem nucen poukázat na limity požadovaného návrhu. Veškeré kroky, které navrhuje Asociace, tady již učiněny byly, a přesto nevedly k úspěchu.

Posledním ministrem pro lidská práva byl Michael Kocáb. Stál jsem mu po boku dosti dlouhou dobu jako poradce a vím, jak to bylo. Michael Kocáb byl silná osobnost a rovnocenný partner pro všechny ministry. Prosazoval program, který mají všichni ministři na stole již drahnou dobu, dnes už 12 let. Seděl na schůzích vlády, mluvil o tom, prosazoval tento program nejen verbálně, ale i ve skutcích a opravdově. Přesto neuspěl. Ze dvou důvodů:

Člověk s opravdovými úmysly k řešení nepopulárních věcí bez partajních hrátek, které směřují úplně jinam (to vidíme dnes a denně) nemá v takovéto vládě šanci. Ve vládě ho nikdo nepodpořil, včetně premiéra. Stačí se jen podívat na nedávnou destruktivní činnost ministerstva školství.

Tu šanci nemá člověk, který tu hru nehraje, do takové party nezapadá a je z ní vyčleňován. Byl jsem svědkem na poradách, kdy Kocáb, ještě v době, kdy to nechtěl vzdát, si trpce postěžoval, že se s ním premiér odmítá setkat a komunikovat.

Netvrdím, že příští zmocněnec se nemůže chovat taky tak. Nebo že by neměl být s vládou zajedno. Problém je v tom, že to prostě nejde. Vláda k řešení těchto záležitostí není fundovaná za daného stavu, protože je partajně založena a dané partaje mají svoje priority. Problematika soužití mezi ně nepatří. Platí to od ODS přes TOP 09 až k sociální demokracii. Nikdo si tu nezaslouží jedině slůvko omluvy.

Je mi líto, chlapci, tudy taky cesta nevede, pokud se nezmění něco zásadně. Ale přece jen na tom něco může být, budou-li mít Romové někoho, kdo se postará o potřebnou agendu v těchto záležitostech a bude posouvat věci dál až do doby, kdy setrvalý a nehodný stav našich vládních činitelů nás dovede do ještě větších oblundností než zažíváme dnes.

A kdy už bude třeba nastolit skutečné, reálné i nepopulární kroky, zdůrazňují: v zájmu celé společnosti, nejen Romů.

Zdivočelí ochránci?

Pan Jiří Pilař, speciální pedagog, se nás v Lidových novinách 13. června snažil přesvědčit, že romští žáci patří na praktické školy a jejich přerazování na základní školy je největším neštěstím české školy. Tentokrát mu k tomu posloužil průzkum ombudsmana, který prokázal to, co je už dávno známé, že na praktických školách je větší množství romských žáků, než by se slušelo.

Tohle panu Pilařovi vadí až s obsedantní úporností. Dokonce nám připomíná jiný průzkum, který zase ukazuje, že čeští Romové v Evropě jsou nejméně postižení na trhu práce.

Ale že v rámci ČR je to katastrofa, to už nezaznamenává. Je dosti pokrytecké na to poukazovat a těšit se z toho, že situace přece u nás není tak hrozná. Tím má být řečeno, že praktické školy jsou dost dobré pro Romy?

Panu Pilařovi ovšem zcela evidentně nevádí obrovská segregace, která v českém školství existuje a která představuje hrozbu současnosti i budoucnosti pro celou společnost. Tento obrovský vřed na tváři demokracie naší společnosti mu nevádí. Vadí mu průzkumy ombudsmana, což je ve srovnání se segregací ve školství i ve společnosti, kam se to přenáší, jen bezvýznamná prkotina.

Je Pilař jen odpůrce demokracie? Nebo se už dostává na scestí propagátora fašistoidních tendencí? Toť ta otázka, kterou si je nutno položit při úvahách o jeho snažení.

Karel Holomek

Po odvolání někdejšího zmocněnce pro záležitosti romské komunity Michaela Kocába už tato funkce nebyla znovu zřízena. Zajímalo nás tudíž, jestli si od jejího opětovného zřízení slibujete alespoň částečné zlepšení česko-romského soužití. Proto jsme se zeptali:

Měl by být znovu jmenován vládní zmocněnec pro romské záležitosti?

Robert Sutorý

Pracovník městského úřadu, Hranice.

Dle mého názoru je velmi důležité, abychom měli romského zmocněnce pro naše záležitosti. Dokázal bych si na tomto místě představit člověka jako je Ing. Karel Holomek nebo Mgr. Czeslaw Walek. V dnešní době cestu k řešení ale vidím hlavně v mladých Romech. Proto je velmi podstatné, aby byli vzděláni a uplatnili se na trhu práce. Romové prožívají velmi těžké období, myslím si dokonce, že bude hůř. Určitě není jednoduché najít způsob, jak všechny ty věci vyřešit, už to trvá příliš dlouho.

Drahlava Pawlitová

Členka Rady vlády pro národnostní menšiny, Ostrava.

Ano, zmocněnec pro „romské záležitosti“ by měl být jmenován, ale neměl by působit jako ten dosavadní! Když už, tak jedině Michael Kocáb.

Kamil Kadre

Dělník provozovny Moduslink, Brno-Slatina.

Určitě by měl být jmenován znovu nějaký zmocněnec pro romské záležitosti. A určitě by pomohl zmírnit rasismus proti Romům, dokázal by ovlivnit i to, aby Romové mohli chodit do práce. Romové si zatím většinou nedokáží najít dobře placenou a stálou práci, ale často jen proto, že jsou Romové a ty totiž nikde moc nechtějí. Ale vždyť oni jsou to taky lidé jako všichni ostatní, nezáleží na barvě pleti, ale na tom, jak se člověk chová.

Myslím, že s pomocí zmocněnce by se to dalo určitě nějak řešit a zlepšit všechny tyhle situace. Myslím, že by ten zmocněnec měl být určitě Rom, který už něčím takovým prošel, takže by věděl, co a jak řešit.

Felix Černoch

Pedagog, Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů, Praha.

K anketě se vyjadřuji tak, že se přikláním k iniciativě romské komunity. Jednak proto, že si zaslouží soustředěnou pozornost, ale i pro výhrady vůči stávající zmocněnkyni vlády pro lidská práva. Protože jsem tam byl za vedení Petra Uhla i Jana Jařaba angažován, stejně jako v Radě vlády pro integraci Romů do společnosti, mohu srovnávat. Oba jmenovaní nechtějí jsou prototypem pro výběr, ale spíše bych doporučil vyhlášení souběhu (konkurzu) na případně systemizované místo v novém orgánu, na který premiér dosud zcela neslyší. Při vlastním výběru by se pak měl upřednostnit příslušník předmětného etnika, možná i personál aparátu. Posílilo by to samosprávné prvky, které mohou být spolehlivější zárukou pozitivního řešení svízelné situace, jež hrozí eskalací napětí mezi touto minoritou a majoritním občanstvem.

Dušan Kotlár

Ředitel sdružení Romský život, Liberec.

Pokud se nezmění nemorální chování politiků v této zemi, pokud se v souvislosti s obsazením místa vládního zmocněnce nezmění celková koncepce, považuji osobu dosazenou na toto místo jen za dalšího „kata cigánů“. Dosud tady máme řadu let nejrůznější romské poradce, odborníky, krajské koordinátory, kteří fakticky pouze hodnotí ty, kteří ve prospěch Romů a společnosti něco dělají. Od stolu se vyjadřují především tak, aby jim zůstalo teplé místo na úřadech, měli love, postavení a moc.

Miroslav Patrik

Předseda ekologického sdružení Děti Země, Brno.

Obecně mám k vládním zmocněncům osobně negativní postoj, neboť jejich (téměř) nulový smysl a výsledek činnosti, jejich zbytečnou obrovskou „finanční trafiku“ znám ze situací při jmenování několika takových zmocněnců (z ODS) pro výstavbu silnic a dálnic. Současná vláda je naštěstí zrušila. Co se týče úvahy vytvořit znovu vládního zmocněnce pro romské záležitosti, pak se obávám, že půjde o další státní instituci, k níž se budou s velkými a marnými nádejemi upínat mnozí, ačkoliv její reálný vliv bude malý. Nelze prostě řešit všechny problémy založením nějaké instituce, pokud zájem není v samotných lidech, resp. v politické reprezentaci a v úřednících. Neziskový sektor pak může dělat, co chce, ale stačit to nebude! Spíše bych jako řešení viděl ve vzniku třeba ministerstva pro národnostní a jiné menšiny, které by mělo stejnou váhu, vliv a aparát jako jiná ministerstva, včetně srovnatelného rozpočtu. Navíc dá ČR najevo, že tato věc – různorodých menšin – je opravdu hodná podpory a aktivního řešení.

Milan Elvis Gábor

Zpěvák přerovské skupiny Imperio.

Nový vládní zmocněnec pro romské záležitosti by určitě měl být jmenován. Hlavně proto, že takového člověka potřebujeme. Jde jen o to, kdo by to měl být. Myslím, že by to určitě měl být Rom, tedy člověk, který vidí do romské otázky víc než někdo, kdo o ní jen slyší. Měla by to být autorita, která má uznání i od většiny. Například pan Holomek by se mi na takovém místě líbil.

A neříkejte mi, že to nejde a že nejsou lidi: jde to a lidi jsou...

Jsem přesvědčena, že by měl být jmenován ministr pro romské záležitosti. Že je to pozitivní diskriminace?

A když se účelově zřídilo ministerstvo pro privatizaci, tak to taky byla „pozitivní diskriminace“? A co ministerstvo informatiky? A co dokonce vicepremiérský post pro boj s korupcí, který stojí 26 milionů ročně (alespoň oficiálně, kdo ví, co to stojí ve skutečnosti), výstupy má nulové a všichni vědí, že ve skutečnosti vznikl jenom proto, aby se uspokojily personální požadavky Věci veřejných, které se stejně následně rozpadly a přetavily se do nové, do Parlamentu nevolené a nezvolené politické strany Lidem.

Naproti tomu podle všech výzkumů je „romský problém“ vnímán jako jeden z nejpálčivějších v naší zemi. Přesto mu není dávana příslušná vážnost a fakticky se vůbec neřeší.

Řešením není ani „vládní zmocněnec“, protože i to by byl pouhý úředník, který by se musel dopřovádat spolupráce u vyšších státních úředníků. Ministři by se na něj vylohostejnili už předem – nebyl by pro ně partnerem a o spolupráci s jednotlivými řediteli odborů různých ministerstev si nedělám sebemenší iluzi.

Zájmy těchto lidí jsou totiž zcela protichůdné k předáním jejich vlastních kompetencí nějakému zmocněnci. Suma sumárum by tedy zmocněnec byl jednoznačně další pouze formální figurka.

Jedinou možnou alternativou bych možná viděla nepolitického ředitele zvláštního úřadu, který by byl na úrovni Úřadu průmyslového vlastnictví, Úřadu na ochranu osobních údajů, Statistického úřadu apod. Jednalo by se o odborné těleso státní správy, vedené nepolitickým odborníkem, který by zajišťoval dlouhodobou kontinuitu koncepce.

Stejně jako u jmenovaných úřadů by předseda tohoto úřadu měl být jmenován vládou a jeho jmenovací období by mělo přesahovat volební období Poslanecké sněmovny.

V každém případě je na místě diskutovat, co by mělo být naplní práce tohoto úřadu /ministerstva. Osobně bych viděla tuto posloupnost kroků:

- 1) provést audit všech pro-romských programů a problematik. (Absolutní odpor všech dotčených ministerstev si dovedu představit.) Bylo by to zejména:
 - a) ministerstvo práce a sociálních věcí – zde ve spolupráci s ním – audit veškerých sociálních dávek, audit veškerých grantových programů a projektů, audit veškerých pro-zaměstnanostních politik.
 - b) ministerstvo školství: otázka zvláštních /praktických škol, otázka integrace romských žáků, realizace důsledků vyplývajících z rozsudku ESLP

ve věci Holubová a spol. proti ČR do praxe. Audit veškerých grantových aktivit.

- c) ministerstvo zdravotnictví – stažení veškerých zpráv o zdravotním stavu Romů, pokud ovšem vůbec jsou.
 - d) ministerstvo pro místní rozvoj – otázka bydlení.
 - e) ministerstvo spravedlnosti – problematika tzv. romské kriminality – audit věznic a poměrů v nich, analýza trestných činů páchaných Romy.
 - f) ministerstvo kultury – audit veškerých pro-romských aktivit a podpor.
 - g) ministerstvo vnitra – převzetí programů prevence kriminality tam, kde se to týká Romů. Důraz na protidrogovou prevenci, zejména pervitin a tvrdé drogy.
 - h) ministerstvo vnitra – spolupráce s policií ve věci bezpečnosti.
 - i) ministerstvo zahraničních věcí – audit veškerých mezinárodních organizací, které se týkají a zabývají se romskou otázkou, zejména Rada Evropy a Evropská unie.
 - j) audit dosavadní účasti vojáků romské národnosti v profesionální armádě ČR.
 - k) zabezpečení přímého vstupu do Rady po rozhlasové a televizní vysílání s promítnutím potřeb okamžité potřeby komunikace romské komunity prostřednictvím veřejnoprávních médií.
 - l) audit romských duchovních a studentů teologie všech církví, šířeji než na ekumenickém základě (od Svědků Jehovových po římsko-katolickou církev).
- 2) maximální stažení všech těchto aktivit na jedno místo (do úřadu), koncentrace veškerých finančních prostředků, které jdou na romskou otázku přes různé orgány státní správy do jednoho rozpočtu.
 - 3) zrušit Radu vlády pro záležitosti romské menšiny.
 - 4) legislativně připravit a zajistit volbu samostatných místních romských samospráv coby lokálních partnerů řešení romské otázky. Zabezpečit funkčnost těchto místních romských samospráv na poloprofesionální úrovni, včetně pravidelných schůzek delegátů samospráv s představiteli úřadu

– zavádění demokratických principů participace romské komunity na řešení romské otázky (předpokládám pravidelné schůzky každý měsíc).

- 5) k těmto lokálním místním romským samosprávám vytvořit strukturu romských místních poradců po vzoru dříve fungující sítě okresních romských poradců, coby místních pracovníků úřadů a zároveň „rychlých spolek“ mezi místními komunitami a úřadem. K tomu využít i dosavadních FUNKČNÍCH romských organizací. Maximální důraz na zapojení Romů, nikoliv pro-romských odborníků.
- 6) vypracování koncepce komunikace s romskými komunitami, vycházejícími z tradičních způsobů romské komunikace (tzv. romské pošty) a její podpory moderními médii.
- 7) vypracování koncepce zaměstnanosti Romů:
 - a) ve fúzi se vzděláváním romských dětí. Zavedení romských asistentů – Romů – do základních a zvláštních /praktických škol s povinností distančního vzdělávání se asistentů ve stupních „první pedagogická pomoc“, „vyučený pedagog“, „střední pedagogická škola“, „vysoká škola pedagogická – zaměření na vzdělávání romských dětí“. Zavedení romštiny do výuky dětí. Aplikace systémů waldorfského vzdělávání a montessori principů, to vše podle hesla „vzděláváme se navzájem“.
 - b) ve fúzi s bezpečnostními složkami zavedení a legalizaci dobrovolných občanských hlídek v exponovaných místech romských komunit, spolupráce těchto hlídek s městskou i státní policií, personální prostupnost občanských hlídek a profesionálních sborů, to vše podle hesla „učíme se zodpovědnosti za sebe samé“.
 - c) ve fúzi s ministerstvem obrany vypracovat koncept pro vojenskou profesionální službu Romů.
 - d) ve fúzi s ministerstvem zdravotnictví vypracovat systémem zdravotnických asistentů v romských komunitách, zejména pro ženy a děti.
 - e) navázat na tradici a úspěchy „přidružené výroby“ a zejména ve spolupráci se Svazem výrobních družstev podpořit zaměstnanost Romů.
- 8) ve spolupráci s romskými duchovními a studenty teologie vypracovat koncepci romské duchovní obrody, zavést pravidelnou službu romské duchovní obrody ve věznicích, případně dětských domovech.
- 9) vytvořit systém psychologických vzájemně podpůrných skupin pracujících na principech skupinové psychoterapie.

Chcete přispívat na naše anketní a tematické stránky?

Ozvěte se na pecinkapavel@seznam.cz nebo rhangos@volny.cz

- 10) přepracovat systém sociálních dávek na bydlení tak, aby bylo možno navázat přímý vztah s majitelem /pronajímatelem formou adresné osobní dávky, tímto způsobem, totiž zabezpečením přímých plateb pronajímatelům podporovat rozpuštění ghett.
- 11) okamžité započetí televizního vysílání pro Romy, minimálně 2×30 min. a 1×60 min. týdně.

TIMING:

pokud nevyplývá z výše uvedeného jinak:

audit: – 6 měsíců
ustanovení romských místních komunit – 6 měsíců
příprava legislativních návrhů 6 + 3 měsíce
připomínkové řízení a přijetí zákonů 6 + 3 + 3 měsíce (neflákáme se, děláme...)
příprava školských asistentů: 6 měsíců
příprava zdravotnických asistentů: 3 měsíce
příprava občanských hlídek: 3 měsíce
všechny ostatní body mohou být splněny do jednoho roku od ustanovení úřadu / ministerstva, včetně jeho vybudování.

ROZPOČET:

Záleží na míře profesionalizace a zaměstnanosti místních poradců a členů místní komunity. Předpoklad je 150 komunit s jedním zaměstnancem dosazeným Úřadem a s jedním zaměstnancem zvoleným místní komunitou. Průměrný plat: 20 000 hrubého. úřad / ministerstvo – okolo 50 osob v trvalém pracovním poměru, při zapojení dalších odborných asistentů a jejich řízení okolo 100 lidí.

A neříkejte mi, že to nejde a že nejsou lidi: jde to a lidi jsou.

Klára Samková

Advokátka, publicistka, Praha.

S tábořským Cheironem na cestě kolem světa za 31 dní

TÁBOR – Na měsíc červen připravilo sdružení Cheiron pro děti navštěvující Komunitní centrum pro děti a mládež symbolické dobrodružné putování napříč kontinenty

světa, nazvané Cesta kolem světa za 31 dní. V něm se děti prostřednictvím tematických her, povídaní a výtvarných aktivit dozvěděly mnohé o kulturách, tradicích a zvy-

cích obyvatel jednotlivých koutů planety Země. Cestování začalo výletem do Afriky, kde se z dětí stali členové dvou afrických kmenů, čekala je zkouška odvahy atd. (pb)

Na Medarda se tančilo a zpívalo pro Cheiron T

TÁBOR – V pátek 8. června uspořádala obecně prospěšná společnost Cheiron T na zahradě Střelnice benefiční koncert, kterým oslavila patnácté narozeniny Komunitního centra pro děti a mládež Cheiron T.

I přes medardovskou nepřízeň počasí se oslavy zúčastnilo na 300 lidí, kteří Cheiron podpořili zakoupením vstupenek ve výši 16 600 Kč. Koncert odstartovala kapela Roma-

no band, následovalo duo Mandy a blok cheironských kapel zakončila skupina Žibut te dživel.

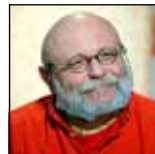
Hudební část vystřídaly dva romské čardáše v podání cheironského dětského tanečního souboru Čiriklore. Vystoupil i tábořský vokální soubor His Master's Voice Band.

Během odpoledne se samozřejmě bavily i děti – divadélkem Vočkoňovi, lukostřelbou, malováním

sádrových odlitků, prohazováním míčků a skládáním origami. Střelnici pak za velkého aplausu rozezněly rockové písně Tábor Superstar Bandu s doprovodem dívčího tanečního souboru Coda. Oslavu Cheironu zakončily příjemné melodie v podání Swing Bandu Tábor s plným parketem tančících párů pod kaštaný na zahradě Střelnice.

Petra Basíková

Pracovnice sdružení Cheiron T.

Arnošt Goldflam

Dramaturg, scénárista, Brno.

Rozhodně by měl být jmenován a měl by to být někdo, kdo bude i smysluplně fungovat. A nejenom to. Takoví menší zmocněnci i s pravomocemi by měli být ve všech ohrožených lokalitách, např. v Brně (Cejl), kde to znám, ale ovšem i jinde.

Tereza Cajthamlová

Studentka Fakulty sociálních studií MU a dobrovolnice v občanském sdružení IQ Roma servis.

Veškeré problémy Romů od diskriminace a rasismu přes nerovný přístup ke vzdělání až po neutěšenou situaci v romských ghettech řeší česká společnost stylem „o nich bez nich“. Ačkoliv je jasné, že tahle cesta k úspěchu nevede, stejné chyby opakuje bezmyšlenkovitě každá vláda. Ta současná navíc obecně nepřikládá problémům menšin velkou váhu. Jak jinak si vykládat skutečnost, že ministerský post s touto agendou nebyl zřízen vůbec a na zmocněnkyni pro lidská práva jsme čekali sedm měsíců?

Zmocněnec pro romské záležitosti, ač si o jeho případné reálné moci nedělám velké iluze, by byl v každém případě krokem kupředu. Konečně by tu byl někdo, komu by politici z titulu jeho funkce museli naslouchat, a Romové by mohli získat autoritu, která se o jejich problémy skutečně zajímá.

A kdo by to mohl být? Určitě někdo, kdo má u Čechů i Romů respekt, kdo umí komunikovat, nebojí se upozorňovat na pravou příčinu problémů a je dobrý manažer. Jeho úkolem by totiž možná bylo nejen zastupovat zájmy Romů, ale byl by nejspíš také zodpovědný za efektivní čerpání evropských peněz nebo za fungování programů pomoci v sociálně vyloučených romských lokalitách. Konkrétně si v takové funkci umím představit například advokátku Kláru Samkovou nebo předsedu Společnosti Romů na Moravě Karla Holomka.

(pp)

Naši čtenáři tam v Karvině...

Foto: Lukrecius Chang

Nechte se také unést kouzlem fotografií Kamily Berndorffové...

Dokončení ze str. 1

mu putování a životu v Indii. Zájemci mohli shlédnout také vystoupení umělkyně, věnujícím se tradiční indické kultuře. Elena Kubičková, profesionální hudebnice, zahrála na indický strunný nástroj esraj tzv. odpolední ragu, která svými tóny plně dokreslovala atmosféru fotografií. Její kolegyně Ivana Hessová za doprovodu reprodukováné hudby zatancovala klasický indický tanec kathak, kterému se profesionálně věnuje. Své taneční a hudební vystoupení umělkyně prokládaly vysvětlením, co jejich produkce znamená. Vernisáž, které většinou trvá jen pár minut, tak přerostla v příjemný a podnětný, téměř hodinový moderovaný večer.

Na výstavu, která potrvá do začátku září, Muzeum romské kultury všechny srdečně zve.

Lenka Grossmannová

Fotografka Muzea romské kultury.

co na to naši čtenáři?

Přestože už nepracuji a užívám si penzijní roky, není mně lhostejná situace romských spoluobčanů. Stále se nic podstatného neděje a frustrace všech narůstá. Situace se pro sociálně vyloučené neustále zhoršuje. Pokud se nic nezmění, nastane velmi svízelná situace pro obě skupiny. Chybí mi tu romské elity, které by samy měly usilovat o změnu situace a měly by dát o sobě vědět. Přečetla jsem si ve čtenářské rubrice 6. čísla RH článek toho JUDr. Zapletala, CSc. Podle věku zřejmě získal tituly v době komunismu. Já osobně jsem překvapena jeho stylem, který podle mě odpovídá devátému ročníku ZŠ. Dost mě překvapuje, že takoví lidé nás zastupují v OSN – tedy jestli si to pisatel všechno o sobě nevymyslel. Jeho článek je snůška hloupých invektiv a já vám přeji hodně čtenářů.

Božena Kalinová, bývalá ředitelka společnosti ARGO, Zlín.

Až přijde ten JUDr. Miroslav Zapletal k vám do redakce na ten audit, tak bych ráda byla u toho... Jestli vám to, co je otištěno v RH 6, napsal v nějaké prokazatelné formě, jako že to je od něj, tak je to na trestní oznámení. Jaká je jeho oficiální funkce?

Klára Samková, advokátka, publicistka, Praha.

Olé, flamenco!

PŘEROV – Na Horním náměstí v Přerově se 25. května v pátek večer odehrálo taneční divadelní představení ve stylu flamenka.

Večer odstartovala skupina RUT z Prostějova. Účinkující předvedli famózní výkony. Obecenstvu vyrazili dech svými barevnými kostýmy. Zazněly písně K Habeře a cikánské písně v podání Carmen od Jany Šellové, Ivety Navrátilové a Romana Kopřivy. Představili se také Gipsy Kings Revival – Jan Hanzlík a Agbar Nikolas se španělskými tradičními písněmi: Bamboleo, Pena penita a Baila me. Vášnivým tancem zpestřily večer tanečnice ze souboru Cikne čhave, a to hudební vložkou Gipsy Kings Revival. Aires del Sur z Olomouce pak předvedli taneční choreografické triky s písněmi Rumba, Soleá por Bulerías a se závěrečnou Alegrias. Sklidili velký aplaus. Carmen pak všechny uvedla do víru flamenka, žáru jeho lásky a sladkého opojení. Následoval folklorní soubor Haná z Přerova.

Celkově se v tomto povedeném přerovském večeru spojovala židovská, orientální, andaluská, ale nejvíce cikánská kultura.

Poděkování patří: Aires del Sur, taneční skupině RUT z Prostějova, Gipsy Kings Revival – Jan Hanzlík a Agbar Nikolas, dále pak souboru Haná z Přerova, Ivetě Navrátilové, Janě Šellové, Michalu Kristkovi za super fotky, mým sestrám a bratrovi. V neposlední řadě Tomu Dočtorovi a řediteli festivalu Lobomíru Maľoňovi, bez nich by se nápad vymyslet toto taneční divadlo ani nemohl uskutečnit.

Veronika Kačová

Vedoucí souboru Cikne čhave, Nový Jičín.

Do projektu sdružení Slovo 21 se zapojilo téměř osm tisíc žáků

PRAHA – Téměř osm tisíc žáků a studentů českých základních a středních škol se doposud zapojilo do projektu občanského sdružení Slovo 21, který se snaží dostat multikulturní výchovu do školních lavic ještě ve větší míře, než jak k tomu dochází v průběhu běžného vyučování.

Multikulturní výchova tvoří jedno z průřezových témat Rámcového vzdělávacího programu, avšak ne všichni kantoři si vědí rady, jak téma multikulturalismu správně uchopit. Projekt MKV – 400× na českých školách, který po dvou letech finišuje, se uskutečňuje ve všech krajích ČR kromě Prahy. V Jihomoravském kraji se do projektu zapojilo sedm škol.

Nejoblíbenější je hra Ostrov

MKV – 400× na českých školách – jak se projekt sdružení Slovo 21 jmenuje – nabízí od podzimu 2009 školám ve všech krajích Česka kromě Prahy nejen interaktivní přednášky o cizincích a Romech, ale také školení samotným pedagogům, kteří chtějí multikulturní výchovu učit zábavnější formou. „S veškerou úctou k učitelům a jejich odbornému základu byly nejobtížnější řešitelné situace, kdy se jasně ukazovaly předsudky a předpojatosti samotných pedagogů. V rámci cvičení jsme se setkávali s reakcemi, ze kterých vyplývalo, že považují vlastní kulturní zkušenost za nejlepší,“ říká expertka školení pedagogů Iveta Němečková. Pedagogové mají k dispozici metodický materiál se čtyřmi interaktivními DVD, která se promítají také ve třídách během přednášek. „Na tak zvaných romských besedách mají žáci možnost zhlédnout dokument Cesty romské hudby, který pojednává o hudbě Romů z nejrůznějších koutů světa, a pak filmový dokument Díky, že se ptáte. Ten představuje úspěšné Romy, kteří se prosadili v různých oborech, a zabývá se lidskými vztahy zejména mezi Čechy a Romy v ČR,“ vysvětluje koordinátorka projektu Ljilja Batovanja.

Projekt se nezaměřuje pouze na Romy, ale též na cizince. Obzvláště oblíbenou částí přednášek, které se pojí právě s tematikou cizinců, je

interaktivní hra Ostrov, při níž studenti nejprve zhlédnou krátký animovaný film, ve kterém se ocitají na fiktivním Ostrově, kde žije národ Ostrovanů a také národnostní menšina Čechů. „Tyto dvě skupiny žijí vedle sebe bez problémů. Žák nebo student se ale vzápětí z filmu dozvídá, že Česká republika byla zasažena ekologickou katastrofou a Češi, kteří nemají kde bydlet, utekli na Ostrov. Příliv českých uprchlíků je najednou příliš velký, atmosféra na Ostrově napjatá a musí se řešit. Pak vzniknou různé skupiny aktivistů, kteří chtějí buď Čechy vyhostit, nebo se zastávají jejich práv. Jde o to, aby se sami žáci a studenti na chvíli ocitli v podobné situaci jako mnozí cizinci. To je cílem hry,“ doplňuje Batovanja.

Žák z Brna: Romové, odstěhujte se!

V Jihomoravském kraji se do projektu zapojilo sedm škol. „Do projektu se přihlásily základní školy Křenová, Staňkova, Merhautova a Heyrovského a tři střední školy – Soukromá SOŠ managementu a práva, Obchodní akademie ELDO a SOŠ Mikulov,“ vysvětluje Karla Čížková z občanského sdružení Slovo 21. Tříčlenný tým, který žákům a studentům přednáší, promítá filmy a hraje s nimi interaktivní hru, tvoří jeden český lektor a dva zástupci menšin – Rom a cizinec. O tom, že přednášet mladým lidem o jinakosti různých kultur není jednoduché, svědčí i slova lektorky z Mongolska: „V jedné škole se mi stalo, že jsem přišla na přednášku a ze třídy se mezi dětmi ozývalo tiché: „Jang jang ting tjang...“ Nebylo to vůbec příjemné, a přestože to nepřestávalo, učitelky na to nijak nereagovaly. Byla jsem velmi nervózní, celá se klepala a řekla jsem: „Děti, to, co děláte, je pro vás možná sranda, ale není to příjemné, a jestli to děláte cizím dětem ve škole, tak je to hodně ošklivá věc.“ Děti za chvíli přestaly. Během filmu jsem se pak uklidnila a po něm se i ony začaly chovat úplně jinak, byly zvědavé, ptaly se na mongolské zvyky, na písmo a kroje,“ vzpomíná Ariunjargal Dashnyam. V Brně je romským lektorem na školách Tomáš Bystrý,

student žurnalistiky na Fakultě sociálních věd UK. S nepříjemnými reakcemi během přednášek prý špatné zkušenosti nemá: „Nikdy se nestalo, že by žáci a studenti měli vložené nepřiměřené reakce nebo nevhodné komentáře na Romy. Snad jen jednou mě zarazila reakce jednoho žáka nejméně brněnské základní školy, který navrhoval, aby Romové odjeli z této země a založili si jiný stát. Prý by se ulevila oběma stranám. O to větší překvapení pro mě bylo, když jsem zjistil, že právě tehle mladík chodí s romskou holkou,“ vzpomíná na zkušenosti z přednášek v rámci projektu MKV – 400× na českých školách vysokoškolský student Tomáš Bystrý.

Dotazníkové šetření: většina žáků zná osobně nebo se i přáteli s Romy či cizinci

Součástí přednášek je dotazníkové šetření. Studenti, učitelé i realizační tým vyplňují dotazníky, které jsou poté dále zpracovávány expertem. Z těch posledních vyplývá, že přednášky jsou na školách vnímány velmi pozitivně a jsou považovány jako efektivní nástroj multikulturní výchovy. „Reakce žáků i učitelů bývají pozitivní, především vítají, že lektori jsou sami příslušníci romské menšiny nebo cizinci. Pozitivním faktem zjištěným v rámci tohoto dotazníkového šetření je, že většina žáků zná osobně nebo se i přáteli s Romy či cizinci. Nicméně i přesto je mezi žáky mnoho předsudků a skupina, sice menší, nicméně silně rasisticky vyhraněná. A to především proti Romům než proti cizincům,“ vysvětluje expertka dotazníkového šetření Lenka Horváthová. Podle jejích slov jen 10 % žáků, kteří vypisovali dotazníky v rámci projektu MKV – 400× na českých školách, má kladný vztah k Romům, oproti 20 % žáků, kteří mají kladný vztah k cizincům. O to zásadnější zjištění je, že předsudky a rasistické postoje mají také někteří učitelé, kteří se dotazníkového šetření zúčastnili. „Příkladem může být, že 2 ze 14 učitelů si nemyslí, že by Romové byli lidé jako všichni ostatní a 3 ze 14 si nemyslí, že mají stejná práva a povinnosti jako ostatní lidé,“ doplňuje Horváthová.

Slovo 21

Klára Lalonika Procházková: Dala bych si...

Dokončení ze str. 1

cit předvádět na tom samém pódiu modely než tam jen tančit. Ale byl to zážitek," směje se.

Klára se účastní také festivalu Roztančené školy, kam se sjíždějí soubory z celé republiky. V rámci Roztančených škol se budoucí aranžérka podívala na podobné „výměnné“ akce do jiných měst – do Mladé Boleslavi, Kutná Hory atd. Nejvíce se jí líbilo v Brně na festivalu Amare Kereka, díky kterému už získala spoustu kamarádů v brněnské skupině Mercí. „Tanec je to, co mě v životě baví. Rodiče i sourozenci mě v tom podporují, akorát říkají, že bych ho mohla trochu omezit a víc se věnovat učení," dodává.

Temperament Kláry se ale neprojevuje jen v tanci. Ve Španělsku už byla, a kdyby si měla vybrat další zemi, kterou by ráda poznala, „dala by si“ ještě Kubu, která je podle ní „hodně živá, plná karnevalů“.

Moc ráda by taky nafotila fotky do časopisu: „Už jsem i jednu nabídku dostala, ale máma se obávala, že je to nějaký podvod. Chtěla bych se ale focení věnovat hned po ukončení střední školy.“

Z osobností, kterých si tato mladá Romka z Prahy z nějakých důvodů váží, ji napadají Michael Jackson, Vojta Lavička, Emil Ščuka a Václav Havel.

„Michaela Jacksona si cením, protože měl srdce. Pomáhal dětem, které to opravdu potřebovaly, a ne jako ostatní celebrity, které jsou namyšlené a koukají jen na sebe. Přitom to byli dřív stejní lidi jako my a když se vyšvihnou, dělají jakoby byli něco víc," zlobí se trochu Klára. A Vojta Lavička? „Krásně hraje, rozumí radě věci a dokáže se

prosadit i mezi Neromy.“ Podle Kláry pro Romy dost udělal Emil Ščuka, hlavně v oblasti vzdělání. A další oblíbenec? „To byl bývalý prezident Václav Havel, protože měl lidský přístup ke všem lidem stejný – bez ohledu na jejich rasu či vyznání.“

Ze „starého“ romského prostředí se začínající středoškoláče líbí tradiční romské svatby a křtiny. Podle ní je ale nemožné, aby tak jako dřív Romové zůstávali bez vzdělání a tudíž vyloučení ze společnosti. Romové by měli mít víc ctižádosti, aby nemuseli být, jak říkají gádžové, sociálně nepřízpůsobiví.

Rozdílné role muže a ženy v rodině – tohle téma Klára moc neřeší, u Procházků se kolem toho žádné velké spory netočí: „U nás doma vidím, jak se rodiče doplňují. Máma má doma autoritu stejnou jako táta, oba dva pracují a starají se stejným dílem. Táta mámě pomáhá a není pro něj problém umýt nádobí nebo uvařit, když je máma dále v práci. V jiných rodinách to možná je trochu jinak, ale role ženy jen jako pracovníka v domácnosti se už podle mě stává minulostí.“

To, že Romové mají větší problémy při hledání práce, přisuzuje Klára majoritní společnosti – Romy prostě nechce zaměstnávat. „Není to tak správné, a když pak Romové jsou na dávkách, tak o nich gádžové říkají, že jsou líní a nepřízpůsobiví.“

Kdyby jim dali práci, nemuselo by být tolik nezaměstnaných. A snížilo by to i kriminalitu, která je na obou stranách stejná, ale jen ta romská se víc ukazuje," uzavírá Klára zvaná Lalonika.

Ptal se Pavel Pečinka

Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798

e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz

MHD: tram. 2, 4, 9, zast. Tkalcovská, tram. 3, 5, 11, zast. Dětská nemocnice

Program na červenec 2012

OTEVÍRACÍ DOBA V NEDĚLI PRODLOUŽENA DO 18⁰⁰ (poslední vstup v 17¹⁵)

Stálá expozice: Příběh Romů

Stálá expozice představuje příběh Romů ve světových dějinách. Na historické ose ukazuje kulturu Romů i změny v jejich způsobu života od Indie po dnešek.

NOVĚ OTEVŘENO!

Výstavy

Ferdinand Koci:

Střípky z tvorby romského výtvarníka

Výstava děl malíře a výtvarníka albánského původu žijícího v Anglii. Výstava je součástí evropského projektu R.I.C.E.

6. 4.–22. 9.

Kamila Berndorffová: Obřady a rituály Indie

Fotografie Kamily Berndorffové zavádějí diváka do současné Indie. Ačkoliv je dnes Indie moderním sekulárním státem, hraje zde mytologie, promítnutá do každodenně se opakujících rituálů, stále podstatnou roli.

Kamila Berndorffová tuto realitu zachycuje ve svých fotografiích. V centru její pozornosti stojí především různé polohy hinduismu. Výstava Obřady a rituály Indie doplňuje tematicky novou stálou expozici Muzea romské kultury, která se věnuje pravlasti Romů – Indii.

15. 6.–9. 9

Otevírací doba • po a so zavřeno • út–pá 10–18, poslední vstup 17¹⁵ • ne 10–18, poslední vstup 17¹⁵

O Roma vakeren

je pořad Českého rozhlasu určený pro Romy.

Jeho jednotlivé relace lze zpětně vyhledat v archivu textů na www.romove.cz

Víte o novém cédéčku Do pohody od frenštátské kapely FCM Radegast?

Skupina FCM Radegast vydala své první CD s názvem **Do pohody. Na jejím albu najdeme 14 lidových skladeb.**

Hudební sestava FCM Radegast vypadá nyní následovně: tradiční cimbál, na který hraje Radomír Golas, vedoucí cimbálové muziky, housle v podání Bořka Vitáška, kontrabas spojený s jedním z nejlepších mladých kontrabasistů – Lukášem Švajdou z Vidče a klarinet Tomáše Frňky.

Frenštátská cimbálová muzika je oblíbená, známá nejen v ČR na festivalech, ale i v cizině. Na CD zahráli a zazpívali členové kapely, ale i hosté, které si kapela pozvala. Patří mezi ně Tomáš Koláček a Václav Mach. Sólo si zazpívali a zahráli Roman Adamčík s tradiční písní Čhajori Romani, Veronika Kačová se zpěvem Čhajori Romani a Paš o Paňori, Aneeta Burčáková, Pavel Pablo Píša, Petr Vala se svými kouzelnými

houslemi a Karen Maciver v irské písni. CD Do Pohody vzniklo zcela spontánně.

Cimbálová muzika se může pyšnit mnoha úspěchy. Kromě četných živých odehraných koncertů i vystoupení ať už veřejného či soukromého charakteru, zní její

hudba na svatbách, oslavách všeho druhu, na veletrzích, festivalech a dalších akcích.

Cimbálová muzika hrála také na mezinárodním festivalu Romska píseň v Rožnově pod Radhoštěm.

(vk)

www.freecimbalmusic.cz

Romanô l'il

www.rnl.sk – Rómsky nový list
Noviny Rómov na Slovensku

www.romea.cz

– Rómský informační portál

Adresa redakce Romano hangos
a Společenství Romů na Moravě

Bratislavská 65a, Brno 602 00
tel.: 545 246 673 www.srnm.cz
číslo účtu: 27-488570217/0100

Vydávání Romano hangos

podporuje Ministerstvo kultury

České republiky

PŘEDPLATNÉ ROMANO HANGOS

Příjmení a jméno:	Ulice, číslo domu:
PSC, místo:	Datum narození:
E-mail:	Telefon:
Název a sídlo peněžního ústavu:	Číslo účtu:
Název organizace:	Adresa:
IČO:	DIČ:
Počet objednaných výtisků:	Od čísla:
Způsob platby: ☐ hotově ☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol: ☐ složenkou ☐ bankovním převodem na fakturu	

Vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Bratislavská 65a, 602 00 Brno.
Komerční banka Brno-město; číslo účtu: 27-488570217/0100. Cena předplatného na rok 2011 činí 240 Kč.